

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
16 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " " "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna št. 190.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Protijugoslovanska liga pa „Obzor“.

Turki, Madjari in avstrijski ustavoverci so se zavezali, da se Jugoslovani ne smejo nikdar osvoboditi. Za glavno podpirateljico Turkov se šteje sicer Angleška, vendar se pa Anglija ne sme všteti k protijugoslovanski ligi; kajti njej je le zato, da Carigrad ne pride Rusiji v roke. Ali se osvobodijo Srbi in Bulgari, to je pa dosti ne briga. Angleška je bolj sovražnica Rusiji, kakor Jugoslovanom. Avstrijskim dualistom pa zopet za Carigrad ni dosti mar, ampak njihova glavna skrb je, da se na jugu, ne ustanovi slovanska država. To je tedaj glavni razloček med Angleško in Andrassyjevo politiko, in ta razloček zavira avstrijsko-ogersko-angleško zvezo.

Protijugoslovanska liga sicer še ni dognana, honvedi še niso stopili pod zeleno zastavo, a česa se imajo Jugoslovani od Madjarov nadejati, kaže se v zapiranju avstrijskih srbskih narodnjakov v Pakracu, Belovaru, Pančevi, Karlovcu itd. Ali bodo tudi Hrvatje k tej ligi pristopili, ne moremo še verjeti, če ravno so znamenja jako žalostna, in ravnanje hrvatske vlade med nekterimi zbuja veliko nevoljo.

„Obzor“ sicer v dolgem članku nasproti slovenskim in českim listom opravičuje čudno politiko vlade hrvatske; pa kolikor je tudi besedi, mi ne moremo v njih nič drugega najti, kakor neko sramožljivo skrito sovraštvo do Srbov. Če „Obzor“ pravi, da Hrvatje ne potrebujejo nobenih svetov ne iz Prage, ne iz Ljubljane, s tem le potrjuje, kar smo mi rekli, da Hrvatom ni nič več za slovansko idejo, in kdor lepe besede prijateljske ne posluša, bo

občutil pest sovražnikovo. Kar se govori o ubežnikih, da so se hoteli puntati zoper hrvaško vlado, tega mi kratko malo ne verjamemo, ker vemo, da otroci, babe in starčki ne bodo nobenega punta delali, in so veseli, da živijo. Kaj tacega naj „Obzor“ komu drugemu pripoveduje, n. pr. Nemcem ali Madjarom, ki mu bodo radi verjeli, kar o Srbih slabega piše.

„Obzor“ tudi poroča o nekovich srbskih glasovih, da bi bila zmaga nad Turki tudi zmaga nad Hrvatji; a mi doslej še nismo nič tacega slišali in ne čitali v srbskih listih; morda se je kak neizobražen in surov Srb tako izrazil; pa kateri pameten človek bi hotel na takove glasove gledati! Zadosti slabo, če narodna inteligencija srbska in hrvaška ne bi mogla krotiti svojih surovih elementov, ki gojé neko versko sovraštvo med obema narodoma, ki pa bi v inteligentnih krogih ne smelo najti odmeva; in ako najde kak odmev, je to le dokaz pomanjkanja omike pri obeh narodih (če bi res bila dva naroda!), ki niti Srbom, niti Hrvatom ne dela časti. Sovraštvo samo na sebi je nekaj surovega, nekaj neplemenitega; krščanstvo to strast hudo prepoveduje in prepoveduje tudi sovražiti človeka, ker je morda druge vere; tako sovraštvo tedaj kaže precej nizko stopinjo omike.

Nočemo preiskovati, kdo je tega sovraštva kriv, ali Srbi, ali Hrvatje; izrečemo samo svoje obžalovanje, ako se tudi hrvatska in srbska inteligencija daste voditi po tako nizkih strastéh. Mi tudi dobro vémo, da prosti Hrvatje radi pozdravljajo naše ljudi z besedami „prokleti Kranjac“; a nam še nikdar ni prišlo na um, da bi za to odgovorno delali hrvatsko narodno stranko in inteligencijo. Ravno tako bi mo-

rali delati tudi Hrvatje; ne pa précej razjariti se, če kak priprost, neizobražen, ali le na pol civiliziran Srb v pijanaj prenapetosti Hrvatom preti. Dokler ne bomo slišali kaj tacega od srbske vlade in srbskih časnikov, tako dolgo tej stvari nobene vrednosti ne pripisujemo, ter jo imamo za neollikano in neopravičeno mrzenje, ki v moralnem oziru ne zasluži nobene podpore in nobenega podpihovanja.

Hrvatska vlada in hrvatska inteligencija, in ravno tako tudi srbska, naj premislite, da imamo vsi Jugoslovani skupne koristi in namene, pa tudi skupne sovražnike, za to si naj oba naroda, zastopana po svoji inteligenciji, v tem ozbilnem času roke podata, in naj skušata v prostem in neollikanem ljudstvu zadušiti stare predsodke, versko mrzenje, in abotno ter škodljivo medsebojno sovraštvo. To bi bila po naših mislih naloga hrvatske in srbske vlade; ne pa z medsebojnim preganjanjem in zapiranjem olje v ogenj vlivati.

Hočejo li Hrvatje iz gole zavisti in sebičnosti rajši pogin Srbov in celega Jugoslovanstva, kakor pa gledati ojačeno Srbijo? Zakaj niso oni osvobodjenja Bosnjakov in Bulgarov v roke vzeli, če jim je toliko za vodstvo Jugoslovanstva? Kdor nič ne stori, ne sme zahtevati tistega, ali še večega plačila, kakor tisti, ki je za kako reč! Če bi vsi Hrvatje tako mislili, kakor piše „Primorac“, bi se pač smelo reči: „Hrvatje niso še zapustili naše skupne zastave;“ a če vidimo, kako suhoparno je v saboru, ne moremo drugače misliti, kakor da velika večina hrvatskega naroda odobruje početje hrvatske vlade, ki popušča slovansko trobojnico na ljubo prijateljstvu magjarskemu in na ljubo oni gnjili nagodbi, katera Hrvatskej nikakor ne zadostuje,

Par dni iz življenja slovenskega vrednika.

(Humoreska, pa bolj za jok, ko za smeh.)

(Konec.)

Obiskovalcev take baže, ki stresajo vrednika naravnost za možnjček, je obilno, v tem obziru se vredništvo zdi ljudem javna naprava, kjer se miloščina pod različnimi imeni deli. Tu pride kdo iz tujega, ki nabira prostovoljnih darov za kako „dobrodejno“ ustanovo visoko na Nemškem kje, za njim kak potujoč „žurnalista“ iz daljnih krajev, ki želi podpore od „kolege“, da o „slovanskih bratih“ ne govorim; za tem ponuja kak pisatelj svoje najnovejše delo, knjigar mu pošlje vsak novejši izdelek, ki sega kaj v politiko, „na ogled“, kakor pravi, itd. K njemu najde pot vsak podpore želeč domač ali sploh slovansk dijak, vsaka nabiralna pōla za narodne namene ali podporo kacega brata na jugu in na severu, — tako da, če bi zadostil vsem takim tirjatvam, moral bi imeti v ta namen vsak mesec po 50 do 100 gl. Velika nadloga so tudi umetniki, t. j. igralci in

pevci, domači in tuji — ne toliko za možnjček, kolikor v drugem oziru. Ti ljudje, ki se navadno s politiko ne pečajo, mislijo, da je list prav nalašč za nje; prvič zahtevajo, da se njih koncert, gimnastična ali glediščna predstava naznani s pol komolcem dolgim člankom; po predstavi ali koncertu naj bo zopet pol lista kritike, t. j. hvale; gorje pa, če je vmes kaka ostrá ali grenka beseda ali če sploh ni nobene „kritike“! To je potem zabavljanje ob vseh voglih! — Malo drugače je z društvu in zbori, ker navadno noben govornik ni zadovoljen s poročilom o njegovem govoru. „Naši časniki so pač fige vredni“, se sliši potem; „reči, ktere nikogar ne brigajo, do pretrganja raztezajo, najvažnejših pa komaj s par besedami omenijo.“ Vrednik pač navadno pravi takemu govorniku: „saj bi rad obširneje poročilo prinesel o vašem govoru, le spišite mi ga sami,“ — a take besede in prošnje so vedidel vse bob v steno, ker je med Slovenci žalibog mnogo takih, ki pač radi in veliko govoré, zato pa tem manj ali čisto nič ne pišejo.

So pa tudi taki, ki pišejo preveč, to je, v tem, kar pišejo, je premalo zrna, zato pa

preveč plev. Take vrste pisatelj je oni, ki ravno zdaj sreča vrednika; imenuje ga Sitnež (kar je tudi). Prične se sledeči pogovor.

Sitnež. Zopet ni mojega članka v listu. Kaj je to?

Vrednik. Ni bilo prostora ta pot, ker so še važnejši spisi izostali.

Sitnež. Važnejši spisi, pravite? V vsem listu ni enega, ki bi se mogel meriti z mojim zadnjim „O posebnostih ribniškega narečja“.

Vrednik. Do druge številke ribniško narečje svojih posebnosti ne bo zgubilo, tedaj članek ne bo zakasjen.

Sitnež. Kaj pa s člankom „O razlikah čevljarjev in mizarjev med sabo“?

Vrednik. Še ni mogel na vrsto priti, ker ga je deset pōl. Tudi se bo mogel zeló skrajšati, ker ni mikaven za vsacega.

Sitnež. Tako? še skrajšati ga mislite? Dajte mi ga nazaj, saj drug list že komaj čaka na-nj.

Vrednik. Slobodno, ga vam bom poslal.

Sitnež. Članek „Kako bi se dali odpraviti vsi davki“ — bo menda tudi pri vas splesoval.

a vendar nikdar ni varna, da bi je Madjari ne prelomili, skrčili ali celo vničili, kedar jim bo prilika ugodna.

Ne čudimo se, ako tako ravnanje hrvatske vlade v mnogih krajih zbuja nevoljo in srd, ki bosta rastla vkljub vsemu vladnemu pritiskanju in strahovanju. Po pravici rečemo, da imamo vsi Slovenci, da-si smo jako nemočni, narodno vlado, bi se kaj takega pri nas ne godilo. Mi Slovenci, čeravno v izobraženosti nekoliko naprej, se nismo nikdar Jugoslovanom za voditelje vsiljevali, in mislimo, da bi bil skrajni čas, da Hrvatje in Srbi popusté medsebojno tekmeštvo, kdo bo prvi med Jugoslovani; vsi hočemo biti enaki med enacimi, in one može, ki bodo za nas največ storili, hočemo vsi počastiti, naj bodo rojeni na Slovenskem, Hrvatskem ali Srbskem. Snuje se protijugoslovanska liga, a Jugoslovanske še nema! Bodimo tedaj tudi mi edini, kakor naši dušmanini, in nikdar se nam ne bo očitalo, da je kdo izmed nas v sedanjem ozbilnem času zapustil skupni naš prapor, ker ga vabijo naši neprijatelji z goljufivimi obljubami in nenavadnim laskanjem. To se nam je zdelo potrebno „Obzoru“ odgovoriti, in on nam ne more ničesa ovreči, dasi „iz Ljubljane“, kakor pravi, nobenih svetov ne potrebuje!

Jugoslovansko bojišče.

Napredek vojne turške je vžalil vsa srca slovanska, in ne zastonj; ker če Srbi ne pridobé kake velike zmage, kakoršna je bila črnogorska pri Vučidolu, potem bo sovražnikom Slovanstva strašno zrastle greben, in sikali bodo še huje ko doslej na nas: „Saj ste za nič, saj nič ne opravite i. t. d.“ Srbska zmaga je tudi naša zmaga, a da propadejo Srbi, potem se bo povsod nadaljevalo tlačenje Slovanov. Le malo nas tolažijo izjave angleške in francozke, da Turkom ne bodo pustili Srbije vničiti. Pri Angležih se vzbuja slaba vest; da ne bi bili oni podprli Turčije z denarjem, bi ne mogla vzdrževati takošne vojske. A sedaj, ko vidijo, kako krvav sad donaša njihov denar, sedaj jih je začelo sram biti, vest jih peče, in ta slaba vest provzročila je one kristijanoljubne izjave v angleškem parlamentu. A s tem oni niso nič popravili; nedolžni otroci, slabe ženske, in ubogi ranjenci, ki so v strašnih mukah smrt storili, ne bodo več oživel, požgane vasi ne bodo več zrastle iz tal, če se

daj Angleži obžalujejo svojo sebično politiko. Jugoslovanska prelita kri vpije za maščevanje. ki Angležem ne bo izostalo. Srbija pa še ni potrta; še ima veliko vojsko na nogah, in ako je Črnajev zares dober vodja, zna s to vojsko še kaj opraviti, vsaj toliko, da reši čast Srbije. Žalibog, da je pri Slovanih tako malo vzajemnosti; kajti jasno je, da bo za nas vse velika škoda in sramota, ako pustimo, da Turke nad nami gospoduje. Sedaj je izhodna srbska vojska združena, in naše upanje je, da bo Turke z enim velikim udarcem pobila; ako bi bili pa Srbi v tej bitvi premagani, potem je dolžnost drugih Slovanov, da — (tiskovna svoboda nam ne dopušča končati tega stavka. Op. vred.) Ako Slovani pa križem rok gledajo srbsko pogubo in svojo sramoto, potem zares niso vredni tiste veljave med narodi, katero za se zahtevajo.

Zmirom še upamo, da bo Rusija na pomoč priskočila; pa ne z diplomatskimi razgovori, ampak z mečem! Diplomati le onega spoštujejo, ki je močan in zmagovalen; če bodo pa Slovani od Turkov tepeni, bo njihov glas med diplomati malo odločil; to je naravno in že dostikrat potrjeno.

Mladi narodi se veselijo življenja, radi živijo, za to se bojé smrti. A v vojski ni drugače, kakor da jih nekaj smrt stori, da iz njihove krvi zraste svoboda za ostale brate. Kakor je nekdanj Cezar zakričal nad svojimi vojaki, ki niso hoteli v boj: „Kaj mislite večno živeti?“ tako bi bilo treba zavpiti sedaj Slovanom, ki se ne upajo bratom priti na pomoč, med kterimi so še ljudje, ki se vstrašijo vsake najmanjše žrtve, ki se tresejo za vsak groš, in ki jih boli vsaka trda beseda; kako bodo taki žrtvovali življenje? Bog pozna!

Iz Srbije se poroča, da je skupščina obravnavala tudi vprašanje o miru. Knez je bil neki poprašal v Carigradu, pod kakimi pogoji bi Turčija sklenila mir. Odgovor je bil ta, da bi Srbija odslej 20 let namesto 40.000 morala 100.000 cekinov tributa plačevati, in vojno svojo do 5000 mož znižati. Tako namreč govore telegrami, za resnico mi porok nismo. Skupščina je sklenila vojsko nadaljevati in zato na Ruskem 2 milijona na posodo vzeti.

Iz Belgrada se poroča, da je v soboto napadlo 20.000 Turkov Srbe ob Župovcu, Go-

lešici in Tosici. Boj je trajal ves dan, nazadnje pa so bili Turki nazaj vrženi in so zgubili veliko mrtvih in ranjenih, streliva in živeža. Govori se o tem, da ima zdaj vsaj za 6 tednov nastati pomirje in da se o tem že pogajajo. Pomirja bi bili oboji pač potrebni, še bolj pa bi vgajalo Turkom, ki zdaj le težko dobivajo vojno orodje in živež po dolgi poti.

Iz bojišča srbskega zadnje dni ni drugih novic. Turki ne morejo prav naprej, čeravno na vseh krajih silijo v deželo. Iz tega je sklepati, da so pozicije Srbov jako trdne.

Zmaga Črnogorcev ob Podgorici je bila velikanska. Natančneje poročila pripovedujejo, da je Turkov bilo 20.000, Črnogorcev in Kučijancev pa 5000. Turki so zgubili 12.000 mož, Črnogorci in Kučijanci pa le nekaj čez 400 mož. O hrabrosti Črnogorcev, ki so zmago dobili s handžarom, se pripovedujejo skoro neverjetne reči. Vsak tabor Črnogorcev je pobil po 1000, eden celó 2000 sovražnikov; nek žlahtnik kneza črnogorskega jih je sam sedemnajst posekal. Kje drugje je še kaj takih junakov ne svet! — Po tej zmagi so Turki bili tako potisnjeni nazaj, da ob meji črnogorski zdaj dolgo ne bodo nič mogli. Knez se je z velikim delom svoje vojne napotil proti Bjelipavličem nasproti turškim četam, ki se od Albanije bližajo. Če še te potolče so Turki tukaj vničeni.

Ob Petrovcu je bila 16. t. m. bitva med četami srbskega obrista Despotoviča, s kterimi so bili združeni ustajniki in turškim generalom Selimbejem, ki je s štirimi tabori nizamov in 2000 bašibozukov prve zgrabil. Boj je trajal sedem ur. Turki so bili premagani in čez Petrovac nazaj zagnani. Despotovič ima čete okoli 7000 mož; kamor pride, postavlja v imenu srbskega kneza občinske urade, iz svojih prostovoljcev jim daje policijo ter tako skrbi za javni red.

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. avgusta.

Vnanje države.

● **srbskem** knezu pišejo dunajski in madjarski listi, da se hoče s Turki pomiriti in da bode v ta namen sklical narodno skupščino in če bode treba, tudi premenil ministerstvo. Preden je pa to za trdno sklenil, hotel je le počakati, da pride ruski general Samarkov,

Vrednik. Je prenevaren, ne upam si ga tiskati.

Sitnež. To ste bojzljivci! Jutri bom prišel po vse članke in od mene ne boste nobenega več dobili. Se priporočam!

„Da bi le držal svojo obljubo“, se smehlja vrednik, „a te vrste ljudje so kot muhe sitni. Stavim, da bo jutri prinesel cel kup enakih člankov brez glave in nog.“

Ne moti se vrednik, kajti drugi dan prirese res Sitnež kakih pet ali šest člankov o vseh mogočih in nemogočih rečeh. On piše o vsem, n. pr. o prestrojenji politične ustave v mescu, o vplivu žveplenic ali prižigalnih klinčkov na omiko narodov, o vzrokih visoke cene kruha po arabskih puščavah, o slabih nasledkih živinske kuge za komarje, in več takih izvanrednih reči. Opraviti nima nič in ko bi bil dan 48 ur dolg, bi imel po 48 ur na dan časa. Zato ima pa vedno „dobre, izvrstne misli“, in ker vsako brž v članek obleče, ima doma bogato zalogo vvodnih člankov, ktere brž vsakemu novemu listu ponudi. Sem ter tje res kaj speča, na to je ponosen in nosi dotične liste vedno pri sebi in bere članke svoje

vsakemu, kdor ga hoče poslušati. Kar pa ne speča, in to je grozna skladnica, namenil je potomcem; kedar bo umrl, se bo svet trgal za njegova dela, kterih zdaj svojeglavni in nerazumni slovenski listi in njihovi vredniki še ne umejo ne. Zato jim tega vsaj za dolgo ne zameri, češ: kaj bo vedel kmet, kako dober je kaviar! Njemu so ljubše klobase.

Vrednik mu rad pustí to misel, ker se ga na ta način najlože znebi. Več preglavic mu dela dogodba sledeče vrste.

Po pošti mu dojde pismo, ki popisuje velike nepostavnosti nekega c. k. uradnika, ki so vredne, da se razglasé po časniku, da doleti uradnika zaslužena kazen. Molčati o takih rečeh bi se reklo dajati pogum predrznemu uradniku, ki tako jasno prestopa postavu. Razen pisatelja, vredniku vsaj po imenu znanež možaka, je podpisanih še troje prič, ki vse rekó, da so porok za resničnost spisa in pripravljene, če treba, tudi priseči. Toraj vzame dopis v list, ne samo, da bi vstregel pisalcem, ampak ker se s programom lista, ki ima braniti naroda pravice, popolnoma strinja. List zaseže policija in vrh tega državno pravd-

ništvo vloži tožbo. „Prava reč“, si misli vrednik, „saj imam čvetero prič, ki bodo prisegle na to, da je dogodba resnična, da se je uradnik res nepostavno obnašal. Na to moram biti za nekrivega spoznan.“

Prav lahke vesti tedaj čaka dneva obravnave. Ali kaj se zgodi! Ko se bliža dan, dobi čvetero pisem, v kterih vse pod onim dopisom za poroke podpisane osebe naznanjajo, da ne bodo prisegle. Prvi je dogodbo le slišal, pozneje pa zvedel, da ni resnična, drugi se več natanko ne spominja, tretji pravi, da pisma ni prav razumel, četrti pa piše, da bo prisegel na to, da je o dogodbi slišal govoriti, nikakor pa ne na to, da je resnična. Jezen zmečka vrednik pisma in jih vrže v koš ter ropota:

„Tako! Lepi poroki til! S čem bom zdaj dokazal resnico dopisa? Vsak sodnik me mora obsoditi. Kaj je tedaj storiti?“

Po dolgem premišljevanji podá se k svojemu zastopniku in ga prosi, naj ponudi razžaljenemu uradniku spravo. To se zgodi in uradnik, ki sprevidí, da je bil vrednik lista sam zapeljan, je pripravljen odstopiti od tožbe proti temu, da vrednik vse stroške plača in

ki bode cara pri krstu novorojenega princa nadomestoval. „P. Ll.“ piše, da se bo skupščina sošla že 28. t. m. (neki v Kragujevcu). Kmalo se bo tedaj pokazalo, je li vse to res, ali so to le želje nekterih turških listov.

V Carigradu so po poročilu „W. Tagbl.“ zasledili neko zarotbo. Bivši guverner jeruzalemski Izet paša hotel je neki zapreti velikega vezirja Midata, sultana odstaviti in Abdul-Azizevega sina Jusufa Izedina oklicati za sultana. Vojaška posadka je bila s tem neki zadovoljna, pa neki častnik je Izeta izdal, kterega so prijeli in zarad veleizdaje zatožili. — Od Turkov pregnani armenski patriarh Hasun se je povrnil v Carigrad, ni pa še gotovo, da ga bodo zopet postavili v službo, kakor se je unidan pisarilo, ker si je sedanji veliki vezir svoje dni največ prizadeval, da so odstranili Hasuna.

V Rimu so imeli preteklo nedeljo na korist Srbov ljudski zbor, kterega sta osnovala dva mestna odbornika. — Kardinal Antonelli je jako hudo bolan, in dan za dnevom gine npanje, da bi še kedaj ozdravel. Njegov naslednik bo boje kardinal Bilio, ki je bil rojen l. 1826, za kardinala imenovan pa l. 1866.

Na Francoskem je postal vojni minister general Berthaut, ki je l. 1870 vodil obrambo Pariza in je bil že pod Cissejem duša vojnega ministerstva. — Za starešinstvo bode zopet treba voliti novega uda namesto umrlega Volovskega. Videlo se bo, če bo pri tej priliki zmagal kandidat stranke desne, zadnjič propadli Chesnelong, ali če bodo levičniki tudi zdaj dobili večino.

Izvirni dopisi.

Iz Dolenjskega, 20. avgusta. („Turškemu listu“ in privržencem njegovim v pojasnilo.) Ni ga, rekel bi, na celem Kranjskem duhovnika, ki bi imel toliko veselja do šole, kakor šentviški župnik g. Kulavic. Vsled njegovega prizadevanja se je šentviška šola med družimi tako odlikovala, da je bivši šolski nadzornik, prošt Jarc, šentviško in cerkljansko šolo imenoval najboljšo, g. Pirker pa šentviško neki prvo na Kranjskem. Šentviščani pa, tudi višje šolske oblasti, prej knezoškofjski ordinarijat in pozneje deželni šolski svet so sprevideli, da prva hvala za nenavadni napredek šole šentviške gre g. župniku, ki je za šolo žrtvoval vse svoje moči, in deželni šolski

natisne popravek, kakoršnega mu bo on poslal. Trdi pogoji, ali pomoči ni. Se bo mar dal zapreti za grehe drugih in vrh tega naklonil listu še kazen kakih 300 gld.? — Pa kaj bodo rekli bralci, če prinese preklic? Ali ne bodo rekli, da je šema, ker to, kar je včeraj tako ponosnostjo trdil, danes preklicuje? In vrh še vzrokov ne sme priobčiti, ker je potem zamera na drugi strani.

Zadrega je toraj velika, vendar zataji listu na korist svoje osebne občutke, svojo ponosnost in se vdá. Preklic pride na dan, pravda in velika zguba za list je odvrnjena. Za vse to je dal vrednik svojo ponosnost in mora zdaj molčati, če mu kdo očita, da ni dosleden, da je strašljiv, omahljiv — kratko: vse drugo, ko možak. In to je grenko, skli ga huje, kakor vsaka druga reč. —

Tako ste videli medveda, ki se mu pravi „slovenski vrednik“. Opazovali ste ga le par dni, a to je dovolj, ker se te reči neprenehoma ponavljajo. Kdo izmed Vas bi šel menjat ž njim? Če ima kdo „lešt in veselje“, naj se oglasi. Vredniške ure vsak dan od jutra do večera in če ni drugače, še dalje. J. A.

svet hotel je njegove zasluge za šolstvo tudi dejansko pripoznati s tem, da je g. Kulavica imenoval za okrajnega šolskega nadzornika. Zarad vednega bolehanja pa se je pred dvemi leti tej službi odpovedal, ker ga je obiskovanje oddaljenih šol posebno v hribih težko stalo, domači šoli pa je ostal vedno prva in najkrepkejša podpora.

Po vsem tem je bilo tedaj težko verjeti, kar je ljubljanski „Tagblatt“ v nekem dopisu iz Zatične od 16. julija pisal, da je vedenje g. župnika, ki je v celem okraju samolastno gospodoval, vodil deželne in srenjske volitve, narejal župane, in zlasti njegovo obnašanje kot načelnik krajnega šolskega sveta, pri ljudeh zbuvalo čedalje več nevoljo do g. župnika, ki je vsled tega pri novih volitvah s privrženci svojimi propal. Že pred volitvami je videl, pravi „Tagblatt“, da bode s svojo stranko propal, zato je še zadnji trenutek razglasil, volitve se ne vdeležiti, da bi propad svoj prikri. Pri sestavi krajnega šolskega sveta, čigar postavni ud je g. župnik, upal je, pravi „turški list“, zgubljeni vpliv zopet pridobiti, a vse prizadevanje je bilo zastoj, in izvoljen je bil graščak Juvanc.

Da občinstvo izvê, kako napačno in lažljivo je to poročilo „turškega lista“, hočem tu natančno popisati, kako se je z omenjenimi volitvami godilo. Ne da bi bil reči naznanil krajnemu šolskemu svetu, povabil je okrajni glavar Vesteneck vse občinske predstojnike za 1. dan julija meseca k neki volitvi v Zatično, kjer je imel ravno svoj navadni uradni dan. Dotično vabilo se od besede do besede glasi: Jaz občinsko predstojništvo povabim, da naj vsem udom občinskega zastopa, kateri se hočejo dopolnitne volitve v smislu §. 5, 2. odstavka, postavne od 25. februarja 1870 vdeležiti, objavi, da se bode ista na uradnem dnevu v Zatični dne 1. julija t. l. ob 9. uri dopoldne izvrševala.

Iz tega vabila župani, ki navadno niso tako postavoučeni, da bi že vedeli, za kaj da gre, če se jim le dan ne pa tudi naslov postavne imenuje, niso mogli natančno vedeti, kakšne volitve da se bodo vršile. In med tem ko se je nekterim županom že več dni prej naznanil namen te volitve, dobil je šentviški župan dotično vabilo še le zadnji dan pred volitvijo (30. junija) ob 1/2 10 uri. zvečer. Ker je moral drugi dan ob 9. uri biti že v zatiški pisarni, mu ni bilo mogoče srenjskim odbornikom volitve naznaniti in jih k njej povabiti, zlasti ker prebravši povabilo ni mogel vedeti, da bi bila reč posebno važna. Tako je tedaj prišlo, da razun župana in nekterih izvoljencev, zlasti pa od krajnega šolskega sveta nihče nič ni vedel o omenjeni volitvi, da se tedaj g. župnik ni mogel na vso moč potegovati za svojo stranko, kakor lažjivi „Tagblatt“ poroča. G. okrajni glavar, ki je volitev vodil, tudi ni zahteval potrdila, da se je volitev srenjskim odbornikom res naznanila, in v ogovoru svojem volilcem menda ni pojasnil, da se smejo prejšnji možje zopet voliti. Ko so prišli možje od volitve domu, niso vedeli, namesto kterih prejšnjih in koliko novih udov so izvolili, ter so eni govorili o štirih, eni pa celo o petih novo izvoljenih.

Volitev se je vršila dopoldne 1. julija, popoldne pa, tedaj že po dovršeni volitvi, izroči g. okrajni glavar uradnemu slugi neko pismo do krajnega šolskega sveta v Št. Vidu, v katerem mu naznanja, da so bili 3 udje krajnega šolskega sveta izžrebani, in da se bo nova volitev vršila 1. julija. To pismo, je rekel, sme se krajuemu šolskemu svetu

izročiti, tudi še le drugi dan (2. julija!), kar se je res tudi ob 10. uri 2. julija zgodilo.

Ko se je imel krajni šolski svet konstituirati in voliti predsednika in njegovega namestnika, je zopet predsedoval okrajni glavar, dasi je po postavi ta naloga izvoljenih samih, ki imajo izvoljene naznaniti okrajnemu glavarstvu in okrajnemu šolskemu svetu. G. župnik je tedaj tej nepostavnosti oporekal in okr. glavarju rekel, da po § 10. postavne od 25. febr. 1870 ima krajni šolski svet pravico izžrebati odstopivše ude in voditi volitev novih udov in odborovega načelnika, g. okrajni glavar pa je rekel, da to pravico ima okrajni šolski svet, in se ni zmenil za opazko g. župnika, da se to med pravicami okrajnega šolskega sveta ne nahaja. Ko je tedaj vrsta glasovanja zadela njega, je naznanil, da se glasovanja noče vdeležiti, ker ima pomisleke že zoper veljavnost prvih volitev in ima po njegovem mnenju nove volitve voditi krajni šolski svet. Prosil je tedaj, da naj se vzrok, zakaj da se volitve ne vdeleži, zapiše v volilni zapisnik, česar pa okrajni glavar ni hotel storiti, češ, da to reči nič ne zadeva.

Kako natančno se je pri tej volitvi godilo, priča tudi to, da so po vsej sili nekega moža, ki je bil le namestnik, hoteli imeti za pravega uda krajnega šolskega sveta in da je moral g. župnik pismeno dokazati, da se okr. glavar moti. Ko je g. župnik opomnil, da je krajni šolski svet naznanilo nove volitve prejel še le 2. julija, tedaj po dovršeni volitvi, odgovoril je g. Vesteneck, da okrajni šolski svet ni imel dolžnosti tega naznanjati in da je le iz zgolj prijaznosti ravnal, če je volitev vendar-le naznanil.

Tako so se vršile omenjene volitve in sosite sami, koliko resničnega je na tem, kar turški list poroča. G. župnik pa je res preveč prizanesljiv, da te reči ne naznani deželnemu šolskemu svetu, kar mu živo priporočamo, da naj stori. Ob enem pa se je pri tej priliki pokazalo, kako nepotrebni so okrajni šolski sveti, ki stanejo veliko denarjev, pa krajne šolske svete le zavirajo. Silno potrebno in za občni blagor koristno bi tedaj bilo, da bi se dotična postava premenila in okrajni šolski sveti odpravili!

Domače novice.

V Ljubljani, 22. avgusta.

(Banka „Slovenija“.) Likvidacijski odbor naznanja po včerajšnji „Laib. Ztg.“ delničarjem, da imajo za zdaj doplačati po 15 od sto, t. j. po 30 gl. na delnico, in sicer prvih 15 gl. do 1. septembra, drugih 15 gl. pa do 1. oktobra, da bo odbor v stanu nadaljevati v razmotanji zmedene štrene, ker je treba velike škode poplačati, denarja pa v blagajnici ni.

(Za pogorelce v Logatcu) se je pričelo v soboto 19. t. m. v ljubljanski čitalnici keglanje na dobitke, ki bo trajalo do 24. septembra. Gledé na blagi namen je gostilničar g. Tanko prepustil kegljišče brez plače. Dobitkov je 8, vredni so 200 gold. in sicer: 1. zlata urna verižica (82 gl.); 2. zlata ura (40 gl.); 3. zlat prstan s smaragdom (32 gl.); 4. zlat medaljon (19 gl.); 5. srebrno jedalo (10 gl.); 6. portemenaie (8 gl.); 7. zlat medaljon (5 gl.); 8. zlate gumbé (4 gl.). Vrh tega šaljiv dobitek. Serije so po 20 kr. — S tem je občinstvu prilika dana, ne le storiti dobro delo, ampak tudi prikegljati si lepe reči. Tedaj le na noge! Kdor ne zna ali ne utegne sam metati krogle, naj pošlje kacega družega ali pa tudi denar odboru, kateri je odločil najboljšo kegljavce, da

bodo kegljali za poslani denar na ime tistega, ki ga je poslal. Da se bo pri tem vestno ravnalo, tega nam ni treba zagotavljanje. Odbor se nadja živahne vdeležbe v prid ubogih pogorelcev.

(Velika slika) našega zdaj v Rimu biva-jočega rojaka J. Šubica je od devetih zjutraj do petih popoldne izpostavljena v redutni dvorani. Slika predstavlja sv. škofa Martina in je naročena za farno cerkev v Šmartnem pod Šmarno goro. Mi opozorujemo vse prijatelje umetnosti na ta umotvor prve vrste, čegar vrednost je bila od strokovnjakov cenjena na več tisuč goldinarjev. Vstopnina je 10 kr.

(Nemčurska olika.) Ko je vlak pripeljal k Janežičevi slovesnosti potujoče Ljubljance in druge Slovence na kolodvor v Beljak, je nek učitelj ljubljanskega filharmoničnega društva, ki se je v Celovec k nemškemu pevcem peljal, razkačen, da je Slovencev toliko bilo, upil: „Slovenisches Gesindel, Pakasch“ itd. Da bi ga bil kak energičen Slovenec slišal, bi mu bil naglo usta zamašil. Kdor med nami naš kruh je, pa mirno potovajoče Slovence imenuje „Gesindel“, je falót.

(„Turški list“) v soboto svojim bralcem po stari navadi laže, da smo se Slovenci z Janežičevo slavnostjo blamirali, ter pravi, da je bila na Janežičevem vrtu le ena sama zastava in še ta črno-rumena. Kako sijajna je bila svečanost, tega „turškemu listu“ ne bomo še enkrat pravili; naj bere, če hoče, popis o nji v „Slovincu“, sme vse do besede verjeti. Zakaj je bila le ena in sicer cesarska zastava razgrnjena, to je „turškemu listu“ tudi znano. Odbor jih je napravil obilno, stale so ga čez 60 gold., tudi posamezni vaščani so imeli jih pripravljene, da ne bi bila — vsled drezanja kranjske deželne vlade — koroška vlada prepovedala narodne zastave ali pa če bi bili Slovenci hoteli razobesiti nemške ali pruske, bilo bi jih vse migljalo, to zagotovimo „turškemu listu“. Neumno je tedaj blekanje in lajanje nad vsem, kar je slovenskega. Če že ne morete drugače, nego da lažete, lagajte vsaj tako, da vas ne bo vsak otrok brž na laži vjel.

(Iz Ljubljane) poročajo dunajskim listom, da se je tu sestavil nek odbor, ki namerava poslati neko častitko onim 8 avstrijskim lov-
cem, ki so ob turški meji brez strahu začeli boj z več ko 1000 Turki, kateri so napadli neko avstrijsko vas. Nam o takem odboru ni nič znano; da bi se pa med nemčurji snoval, je neverjetno, kajti prvič so oni lovci Slovinci, drugič so se odlikovali v boji s Turki. Od naših turčinov bi prej pričakovali kako častitko, če bi se bila reč narobe zgodila. Zaslужili bi pač res naši pogumni lovci kako dejansko pripoznanje, a od nemčurjev ga ne bodo dobili.

(Nesreča.) V soboto zjutraj se je peljal nek kmet iz Ljubljane memo kolizeja. Mož se ga je bil dobro navlekel in je na vozu trdo zaspal. Konj jo zavije z vozom po železnični progi, v tem hipu pa pridrdra vlak, hla-
pon odtrga konja od voza in ga potiska pred sabo. V sredi Latermanovega drevoreda ga spusti vsega zmečkanega. Kmet z vozom je bil vržen v stran, voz razrušen in kmet nekoliko poškodovan. Ko so ga vzdignili, je bil še vedno v nezavednosti. Bo pač pomnil, kdaj se je tako preopil, da je prišel ob konja in voz in skoro tudi ob svoje življenje.

Razne reči.

— Sodnijska obravnava. Znano je iz obravnav deželnega zbora kranjskega, daje

deželni poslanec grof Margheri pregrešil se zoper postavo, ker je dal odpoditi davkarsko osobstvo, ko mu je prišlo za dolžni davek živino rubit. Pretekli teden je bila v Novem mestu zaradi tega sodnijska obravnava, pri kateri je bil grof Margheri obsojen na 5 dni zapora ali 30 gl. kazni, njegova hlapca pa vsak na 3 dni zapora.

— Čudno. V Trbižu je bilo do zdaj 8 železniških uradnikov, ki so se zato, ker so znali nemški in slovenski, prav lahko razumevali s tamošnjim občinstvom. Vodstvo železnice pa je poslalo jih proč in nadomestilo jih z rojenimi Prusi, ki ne znajo ne ene slovenske besede in se je tudi naučili ne bodo. Kam meri to? Ali imajo uradniki pripravljati naše dežele za Prusa?

— Nesreča. O Janežičevi slavnosti sta dva gospoda, ki sta šla z drugimi vred na koroško stran kres žgat, nazaj gredé padla v globoko grapo. Pri tem si je prvi zlomil tilnik in se bo težko ozdravil, drugi pa zdobil roko. Še le drugi dan so ju našli pastirji.

— Smrt vsled pijanosti. Piše se nam: V Lichtenbachu, fari koprivniški na Kočevskem, bilo je 15. t. m. letno slovesno cerkveno opravilo, ter se je posebno proti noči pilo prav praznično. A tudi ta dan hotel je imeti svojo žrtev; nesreča nikjer ne miruje. Že pod noč pride v krčmo dobro nasekani mlinski hlapec od Kulpe, kjer stopajo platno, ki se izdeluje v onih tovarnah. Ker ni bil pod klobukom sam, ampak je bilo videti, da ga njegov sotovariš precej premaguje, ker je vedno omahoval, se mu pivci po navadi posmehujejo. On pa trdi, da je strašno žejen in da si ga upa z duškom izpiti dva bokala, če mu ga le kdo plača. To se tudi zgodi; v štirih minutah izlije vino v sé; še hujše natrkan, nasloni glavo na mizo, a ne vstane več, bil je takoj — mrtev. Tako se nezmernost kaznuje. Ni dosti, da se ga naleze, skuša se še s stavo. A skušnja uči, da je taka stava vselej nevarna. Kdo je pa bolj nespametno ravnal, pivce sam, ali tisti, ki so ga neposrednje še zalivali z vinom?

— Umor. Iz Goriškega se nam piše: Tu pri nas je sploh velika suša. In vendar v kljub temu in grozni vročini ljudje skoraj povsod plešejo. Niso li ob pamet prišli? Da so se jim — vsaj nekterim — možgani zmešali, pričajo krvavi boji o enacih priložnostih, pa bolnišnica v Gorici, kjer ranjenci zavetja iščejo, in mirodvor. In če celo možje oženjeni in očetje družinski razsajajo, ni čuda, da mladina nič boljša ni. Tu v L. je oče štirih nepreskrbljenih otrok svojo nespamet s smrtjo plačal; umorjen je bil pridši iz kraja, kjer so plesalci rogovilili. — Duhovščina ljudstvo uči, svari in opominja, pa nekteri se za njene nauke ne zmenijo, dokler jih ne zmodri kaka nesreča.

Poslano.

Vsem častiteljem Anton Janežiča, ki so s svojo navzočnostjo pri svečanosti v Lešah 13. avgusta t. l. pripomagali, da se je dostojno in častno slavil spomin vrlega buditelja slovenski beletristiki, neutrudljivega tajnika družbe sv. Mohora, marljivega slovenskega pisatelja in jezikoslovca, zlasti vsem narodnim društvom, pevskemu zboru ljubljanske čitalnice in vsem družim čast. gg. pevcem, Sokolom in v zdatno pripomoč in sodelovanje čast. gg. dr. Janezu Bleiweiss-u, prof. J. Stritar-ju, odseku ljubljanskemu, družbi sv. Mohora, glasbeni Matici, in Matici slovenski, končno odborni-

kom šentjakobskim in vsem p. n. rodoljubom najtoplejšo zahvalo izreka s posebnim visokospoštovanjem:

Glavni odbor Janežičeve slovesnosti.
V Celovcu 18. avgusta 1876.

Listnica opravištva.

Č. g. F. D. kapl. v st. J. Nič ne dé — smo popolno zadovoljni.

Č. g. Fr. O. sp. v M. Prosimo, da blagovolite malo potrpeti. Kadar naročnike odpravimo, pridete prvi na vrsto.

Č. g. M. R. f. osk. v Ž. Nič niste dolžni, ker letos smo že prejeli: 31/21 5 gl. 7/5 pa 7 gl. 50 kr. Menda ni zmote?

Č. g. J. P. kapl. v K. Gospod L. Z. dobiva list za poslano naročnino, prevzeti od Vas ni imel kaj, ker Vam je naročnina že s koncem junija potekla. Mar Vam pošiljanje ustavimo? Na-to najbrž Vaša listnica meri.

Bl. g. F. F. v C. Poslano prejeli ter bomo po priliki oddali.

Mnogo čč. gg. Hvala! Srčni odzdrav.

Umrlj so:

19. in 20. avg. Alojzija Mihelič, uradnega služ. otrok, 2 1/2 l., za vnetjem vratu Ivana Uršič, mizarja otrok, 1 l., za shujšanjem. Neža Vindišar, inst. reva, 82 l., za oslabenjem. Ribard Mück, žel. uradn. otrok, 7 m., za grižo. Božena Hanuš, priv. uradn. otrok, 4 1/2 m., za drisko. Alojzija Benda, pom. uradn. otrok, 4 l., za drisko.

Eksekutivne dražbe.

24. avgusta. 3. Marije Kos-ove (380 gl.) v Kranji. — 3. Neže Rom-ove iz Kočerja (370 gl.) v Kočevju.

25. avgusta 3. Marije Praprotnik-ove iz Št. Jurija (732 gl.) v Litiji. — 3. Jak. Urh-ovo iz Gorenje vasi (953 gl.) v Krškem. — 3. Mart. Šuklje vo iz Bušinj vasi (1420 gl.) v Metliki.

26. avgusta. 3. Matej Čuk-ovo iz Brinje (1850 gl.) v Senožečah.

28. avgusta. 3. Fr. Stojš-ovo iz Celin (927 gl.) v Krškem. — 3. Matija König ovo (417 gl.) v Žužemberku. — 3. Marije Šusteršič-ove zapuščina (11.700 gl.) v Kranji. — 3. Andr. Vernik-ovo (1400 gl.) v Ljubljani.

Štajarske.

23. avg. Jakob Bračič 3101 gl. v Konjicah. (3). Jakob Bernhart v Oseku 7977 gl. Martin Plementaš v Rodenji 665 gl.

24. avg. Anton Zaspan pri sv. Mohoru 5160 gl.

25. avg. Jož. Tovarnik v Bučah 650 gl. Jan. Krušič v Varvemselu 2225 gl. Martin Mras 750 gl. in Anton Šeligo 2930 gl. oba v Kozjem.

Telegrafične denarove cene 21. avgusta.

Papirna renta 66-75 — Srebrna renta 70 20 — 1860letno državno posejilo 111 50 — Bankina akcije 863 — Kreditne akcije 143-30 — London 122-20 — Srebro 103 10 — Ces. kr. cekini 5-85 — 20frankov 9-72

V tiskarni družbe sv. Mohora v Celovcu so ravnokar na svitlo prišle:

SLOMŠEKOVE PESMI.

Zbral, vredil in izdal Mih. Lendovšek.

Slomšekovih zbranih spisov prva knjiga. Srednje 8° str. I.—XVI. in 256. Prodaja Jurij Lercher v Ljubljani, trdovezan iztis po 1 gl., broširan 90 kr. Dobivajo se po isti ceni tudi v Celji pri Drekslerju, v Celovcu pri Lieglu in Leonu, v Gorici pri Dase-u, v Gracu pri Moserju, v Mariboru pri Fr. Leirer-ju in pri uredništvu „Slov. Gospodarja“, v Trstu pri Dase-u in Šimpfu, v Zagrebu pri Suppanu.

Kdor pa pošlje izdajatelju v Ptuj (Pettau) po nakaznici 1 gl. oziroma 90 kr., dobi knjigo takoj franco na dom poslano.

Opozorujemo še posebej čč. gg. katehete in učitelje na to, da zdaj ob koncu šolskega leta ni lahko dobiti lepšega darila za šolsko mladež, kakor so te Slomšekove pesmi. (39—4)

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.